

HOTĂRÂREA CURȚII
15 ianuarie 1986*

Pietro Pinna
împotriva
Caisse d'allocations familiales de la Savoie

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Cour de cassation din Republica Franceză)

„Securitate socială – Alocații familiale - Articolul 73 alineatul (2)
din Regulamentul nr. 1408/71”

Cauza 41/84

În cauza 41/84,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Cour de cassation din Republica Franceză pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Pietro Pinna

și

Caisse d'allocations familiales de la Savoie,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în cazul lucrătorilor salariați și al familiilor acestora care se deplasează pe teritoriul Comunității (JO L 149, p. 1),

CURTEA,

compusă din domnii Mackenzie Stuart, președinte, U. Everling, K. Bahlmann și R. Joliet, președinți de cameră, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot și T. F. O'Higgins, judecători,

avocat general: domnul G. F. Mancini

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal

după examinarea observațiilor prezentate:

---

* Limba de procedură: franceza.

— pentru domnul Pietro Pinna, reclamantul în acțiunea principală, de către A. Lyon-Caen, avocat la Conseil d'État și la Cour de cassation din Franța,

— pentru Caisse d'allocations familiales de la Savoie, pârâtă în acțiunea principală, de către J.-P. Desache, avocat în baroul din Paris,

— pentru Guvernul Republicii Franceze, de către domnul Ph. Pouzoulet, secretar pentru afaceri externe, Ministerul pentru Relații Externe,

— pentru Guvernul Republicii Elene, de către domnul E. Tsekouras, membru al serviciului juridic al reprezentanței permanente elene la Comunitățile Europene la Bruxelles, în calitate de agent,

— pentru Guvernul Republicii Italiene, de către dr A. Squillante, présidente di sezione del Consiglio di Stato, capo del servizio del contenzioso diplomatico dei Trattati e degli Affari legislativi, asistat de P. Ferri, avvocato dello Stato,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul J. Griesmar, consilier juridic, în calitate de agent, asistat de către F. Herbert, avocat în baroul din Bruxelles,

— pentru Consiliul Comunităților Europene, de către domnul J. Carberry, consilier în serviciul juridic, în calitate de agent,

după audierea concluziilor avocatului general în ședința din 21 mai 1985,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin ordonanța din 11 ianuarie 1984, primită la Curte la 15 februarie 1984, Cour de cassation din Franța a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare privind interpretarea mai multor dispoziții din Regulamentul nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în cazul lucrătorilor salariați și al familiilor acestora care se deplasează pe teritoriul Comunității (JO L 149, p. 2).

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu care are ca obiect refuzul Caisse d'allocations familiales de la Savoie de a acorda domnului Pinna alocații familiale datorate pentru perioade din cursul anilor 1977 și 1978.

3 Domnul Pinna, de cetățenie italiană, are reședința în Franța împreună cu soția sa și cei doi copii ai lor Sandro și Rosetta. În 1977, copiii au efectuat împreună cu mama lor un sejur prelungit în Italia. Caisse d'allocations familiales de la Savoie a refuzat să acorde domnului Pinna alocații familiale datorate pentru Sandro, pentru perioada cuprinsă între 1 octombrie și 31 decembrie 1977, și pentru Rosetta, pentru perioada cuprinsă între 1 octombrie 1977 și 31 martie 1978, din motivul că acestea ar fi trebuit să fie plătite de

Istituto nazionale della previdenza sociale din Aquila, locul de ședere a copiilor în Italia la acea dată.

4 Din ordonanța de trimitere a Cour de cassation reiese că la articolul 511 din Codul securității sociale se prevede că orice persoană de cetățenie franceză sau străină cu reședința în Franța, care are în grijă, în calitate de cap de familie sau alt fel, unul sau mai mulți copii cu reședința în Franța, beneficiază pentru copii săi de alocațiile familiale enumerate la articolul L 510. Conform fostului articol 6 din Decretul nr. 46-2880 din 10 septembrie 1946, astfel cum a fost modificat prin Decretul nr. 65-524 din 29 iunie 1965, și conform articolului 2 din Decretul din 10 decembrie 1946, astfel cum a fost modificat prin Decretul din 17 martie 1978, se consideră că are reședința în Franța un copil care, păstrându-și legăturile familiale pe teritoriul metropolitan unde locuia până în acel moment în mod permanent, efectuează în afara acestui teritoriu unul sau mai multe sejururi provizorii a căror durată totală nu depășește trei luni în decursul unui an calendaristic. Hotărârea în litigiu a avut aparent la bază articolul 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 la care se prevede, în ceea ce privește salariatul căruia i se aplică legislația franceză, că acesta are dreptul

... „pentru membrii familiei sale care își au reședința pe teritoriul unui stat membru, altul decât Franța, la alocații familiale prevăzute în legislația statului membru pe teritoriul căruia își au reședința acești membri ai familiei; acesta trebuie să îndeplinească condițiile referitoare la încadrarea în muncă pe care se bazează dobândirea dreptului la aceste alocații în legislația franceză”.

5 Sesizată în privința litigiului privind recursul domnului Pinna, Cour de cassation a solicitat Curții să se pronunțe:

(1) cu privire la validitatea și menținerea în vigoare a articolului 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 din 14 iunie 1971;

(2) cu privire la sensul care trebuie dat termenului „reședință” conținut în acest text.

La articolul 73 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 se prevede că:

„Un salariat căruia i se aplică legislația unui stat membru, altul decât Franța, are dreptul, pentru membrii de familie care își au reședința pe teritoriul unui alt stat membru, la alocații familiale prevăzute în legislația primului stat, ca și când și-ar avea reședința pe teritoriul acestui stat.”

7 Cu toate acestea, articolul 73 alineatul (2), menționat anterior, enunță o normă diferită în ceea ce privește salariatul căruia i se aplică legislația franceză, a cărei familie își are reședința într-un stat membru altul decât Franța.

8 La articolul 98 (în prezent articolul 99) din Regulamentul nr. 1408/71 se prevede că:

„La propunerea Comisiei, Consiliul examinează, înainte de 1 ianuarie 1973, în întregime problema plății alocațiilor familiale către membrii de familie care nu își au reședința pe teritoriul statului competent, pentru a se ajunge la o soluție uniformă pentru toate statele membre.”

9 Din dosar reiese că Comisia a trimis, cu o anumită întârziere datorată aderării noilor state membre, la 10 aprilie 1975, o propunere de regulament Consiliului (JO C 96, p. 4), în care aceasta a propus generalizarea acordării alocațiilor familiale din țara de angajare, oricare ar fi țara de reședință a membrilor familiei. Această soluție a primit sprijinul Parlamentului European (avizul din 14 octombrie 1975, JO C 257) și al Comitetului Economic și Social (avizul din 24 septembrie 1975, JO C 286). Problema a fost dezbătută de Consiliu în cursul sesiunilor din 18 decembrie 1975 și din 9 decembrie 1976, cu toate acestea, fără să se poată ajunge la o hotărâre.

10 În ceea ce privește validitatea articolului 73 alineatul (2), domnul Pinna a susținut că această dispoziție ar conduce la plata unor alocații mai mici și la tratarea în mod diferit a lucrătorilor din țările din Comunitate care sunt angajați în Franța și a acelor care lucrează într-unul dintre celelalte nouă state comunitare. Această discriminare nu ar fi justificată în plan politic, nici în plan economic și nici în plan juridic. În ceea ce privește prestațiile pentru limită de vârstă, Curtea a hotărât că articolul 51 permite Consiliului să confere drepturi lucrătorilor migranți dar nu îl poate autoriza să îi priveze de drepturile pe care le dețin în temeiul legislației naționale. Ceea ce este valabil în materie de prestații pentru limită de vârstă este, de asemenea, valabil în materie de alocații familiale. Aplicarea simultană a legii din țara de angajare (recunoașterea drepturilor) și a celei din țara de reședință a familiei (natura și rata alocațiilor) nu are drept scop să determine o reducere a protecției sociale. În consecință, articolul 73 alineatul (2) ar fi contrar articolului 51 din tratat. Articolul 51 ar fi introdus principiul alocațiilor exportabile. Titularul oricărei prestații în bani ar putea, prin urmare, să invoce articolul 51, oricare ar fi locul în care acesta își stabilește reședința sau reședința familiei sale, pentru a solicita ca prestațiile datorate să îi fie plătite acolo unde acesta a decis. „Neexportabilitatea” parțială a unui tip de prestație socială, prevăzută la articolul 73 alineatul (2), nu respectă norma generală prevăzută la articolul 51. Prin interzicerea „exportabilității” alocațiilor familiale franceze, articolul 73 alineatul (2) ar încălca articolul 51 din tratat.

11 Caisse d'allocations familiales de la Savoie, pârâtă în acțiunea principală, susține că articolul 73 alineatul (2) este compatibil cu articolele 48 și 51 din tratat. La articolul 51 se prevede că lucrătorului migrant trebuie să i se plătească întotdeauna prestațiile. Aplicarea articolului 73 alineatul (2) ar garanta că lucrătorul migrant primește întotdeauna alocațiile familiale, oricare ar fi domiciliul familiei sale. Instituția debitoare și legislația care se aplică alocațiilor ar fi diferite în ceea ce-i privește pe lucrătorii care intră în sfera de aplicare a articolului 73 alineatul (1) însă dreptul lucrătorului de a primi alocațiile familiale ar fi respectat. Articolul 73 alineatul (2) ar fi valid în ceea ce privește articolul 7 din tratat, deoarece nu ar institui în nici un fel discriminări între lucrătorii migranți. Nu se poate contesta că, în anumite ipoteze, prestațiile lucrătorului migrant se pot diminua în funcție de alegerea țării de reședință a familiei sale, însă această diminuare ar rezulta din

diferențele de legislație dintre statele membre, în special în ceea ce privește ratele prestațiilor.

În aceste condiții, ar fi clar că articolul 73 alineatul (2) nu dă naștere, în sine, nici unei discriminări.

Prin urmare, acesta ar fi compatibil cu dispozițiile dreptului comunitar.

12 Guvernul francez consideră că articolul 73 alineatul (2) este valid. Diferențele de tratament care pot rezulta din articolul 73 alineatul (2) nu ar constitui o discriminare contrară dispozițiilor de la articolele 7, 48 și 51 din tratat. Cauza diferenței de tratament în detrimentul lucrătorilor care nu sunt francezi care intră sub incidența legislației franceze rezidă, de fapt, în deosebirile existente între sistemele de alocații familiale în vigoare în diferitele state membre. Astfel de diferențe de tratament nu ar putea fi eliminate decât prin armonizarea sistemelor naționale de securitate socială, lucru care nu face obiectul Regulamentului nr. 1408/71, care nu vizează decât o coordonare a acestor sisteme pentru a elimina, în domeniul securității sociale, obstacolele în calea liberei circulații a lucrătorilor.

13 Guvernul grec susține că scopul Regulamentului nr. 1408/71 ar fi acela de a garanta tuturor lucrătorilor resortisanți ai statelor membre care se deplasează în cadrul Comunității egalitatea de tratament în temeiul diferitelor legislații naționale precum și beneficiul prestațiilor de securitate socială. Problema acordării alocațiilor familiale lucrătorilor cărora li se aplică legislația unui stat membru altul decât cel în care își au reședința membrii familiei lor ar trebui, prin urmare, să primească o soluționare uniformă în toate statele membre. Autorii regulamentului ar fi înțeles această necesitate atunci când au adoptat articolul 98. Realizarea soluției uniforme, în sensul articolului 98, ar consta în aplicarea criteriului locului de muncă al lucrătorului. Principiul sistemului de la locul de muncă al lucrătorului ar fi în conformitate, pe de o parte, cu spiritul Regulamentului nr. 1408/71, care urmărește libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității și, pe de altă parte, cu principiul egalității de tratament între lucrătorii străini și lucrătorii naționali în materie de securitate socială. Guvernul elen nu consideră că articolul 73 alineatul (2) este justificat, deoarece nu contribuie la egalitatea de tratament între lucrătorii migranți și cei naționali în ceea ce privește plata alocațiilor familiale atunci când membrii familiei lucrătorului își au reședința într-un alt stat membru decât statul membru în care își are reședința lucrătorul. Lucrătorul migrant trebuie să aibă dreptul la prestații de securitate socială în conformitate cu legislația sub a căreia incidentă intră și în temeiul căreia plătește contribuții și impozite.

14 Guvernul italian susține că articolul 73 alineatul (2) dă naștere unei diferențe de tratament întemeiat pe criteriul cetățeniei între lucrătorii angajați pe același teritoriu. Conform unei jurisprudențe constante a Curții, dispozițiile în temeiul cărora orice deplasare a lucrătorului dintr-un stat membru în altul ar determina o reducere a drepturilor dobândite în materie de securitate socială ar fi contrare garanțiilor acordate prin tratat în materie de liberă circulație a lucrătorilor. Aplicarea legislației statului membru de reședință pentru calculul alocațiilor familiale ar avea drept scop reducerea substanței dreptului dobândit de lucrător în temeiul legislației franceze.

15 Comisia consideră că articolul 73 alineatul (2) este compatibil cu articolul 51 din tratat. Aceasta nu contestă că aplicarea articolului 73 alineatul (2) poate, în anumite cazuri, să aibă ca rezultat faptul că lucrătorul ai cărui copii își au reședința într-un alt stat membru are dreptul la alocații familiale mai mici decât cele care ar fi fost plătite în cazul în care membrii familiei locuiau în Franța sau în cazul în care alocațiile familiale franceze fuseseră acordate și pentru membrii familiei care locuiau într-un alt stat membru. Însă aceasta consideră că articolul 73 alineatul (2) nu este sursa unei discriminări contrare tratatului. Inegalitățile constatate ar rezulta, în esență, din natura Regulamentului nr. 1408/71 ca instrument pentru realizarea obiectivelor articolului 51 din tratat printr-o coordonare a sistemelor de securitate socială care au drept scop eliminarea obstacolelor în calea liberei circulații a persoanelor.

16 Consiliul consideră că întrebările adresate de instanța națională pun în discuție validitatea articolului 73 alineatul (2) din două motive: în primul rând, deoarece ar fi vorba despre o derogare de ordin excepțional care, de la început, era concepută ca trebuind să includă un termen, 1 ianuarie 1973; în al doilea rând, deoarece, în detrimentul lucrătorilor care nu sunt francezi și care intră sub incidența legislației franceze, ar exista o dublă discriminare în raport, pe de o parte, cu lucrătorii francezi și, pe de altă parte, cu lucrătorii care intră sub incidența unui stat membru altul decât Franța. Consiliul consideră că o astfel de discriminare nu există. Lucrătorul francez și lucrătorul străin ar primi amândoi aceleași alocații pe teritoriu francez; lucrătorul francez și-ar pierde alocațiile după o perioadă de trei luni în măsura în care copiii acestuia nu își mai au reședința pe teritoriu francez, în timp ce lucrătorul migrant ar primi alocațiile în temeiul Regulamentului nr. 1408/71 pentru copiii săi care își au reședința într-un alt stat membru decât Franța. Pe de altă parte, nu ar fi posibil să se demonstreze o discriminare între tratamentul acordat lucrătorilor migranți în două sau mai multe state membre diferite deoarece legislațiile naționale în materie de securitate socială sunt numai coordonate. Statele membre au păstrat, fiecare, în materie de securitate socială, competența de a stabili natura prestațiilor și nivelul plăților, din moment ce articolul 5 din tratat nu impune Consiliului să creeze pentru statele membre ale Comunității un sistem uniform de securitate socială.

Cu privire la prima întrebare

17 Pentru a soluționa problema în litigiu, este necesar, mai întâi, să se amintească faptul că la articolul 40 din Regulamentul nr. 3/58 al Consiliului din 25 septembrie 1958 privind securitatea socială a lucrătorilor migranți (JO 1958, p. 561), se prevedea ca un salariat sau un lucrător asimilat, angajat pe teritoriul unui stat membru și care are copii care își au reședința sau sunt crescuți pe teritoriul unui alt stat membru, are dreptul la alocații familiale pentru copiii menționați conform dispozițiilor legislative din primul stat până la sumele alocațiilor pe care le acordă cel de-al doilea stat.

18 Regulamentul nr. 1408/71 a modificat reglementarea privind copiii lucrătorilor migranți sporind gama de prestații pe care lucrătorii migranți le pot pretinde. Acesta le-a dat dreptul la alocații familiale, adică la „toate prestațiile în natură sau în bani destinate acoperirii cheltuielilor familiale” [articolul 1 litera (u) punctul (i)], în timp ce

Regulamentul nr. 3/58 le acorda numai alocații familiale, adică „prestații periodice în bani acordate exclusiv prin raportare la numărul și, după caz, vârsta membrilor de familie” [articolul 1 litera (u) punctul (ii), din Regulamentul nr. 1408/71].

19 În ceea ce privește lucrătorii migranți angajați într-un stat membru a căror familie își are reședința într-un alt stat membru, Regulamentul nr. 1408/71 a introdus o distincție între lucrătorii angajați în Franța și cei angajați în celelalte state membre. Articolul 73 alineatul (1) prevede că lucrătorul care intră sub incidența legislației unui stat membru altul decât Franța are dreptul, pentru membrii familiei sale care au reședința pe teritoriul unui alt stat membru, la alocațiile familiale prevăzute în legislația din primul stat ca și cum și-ar avea reședința pe teritoriul acestuia. Articolul 73 alineatul (2) prevede că lucrătorul care intră sub incidența legislației franceze are dreptul, pentru membrii familiei sale care își au reședința pe teritoriul unui stat membru altul decât Franța, la alocațiile familiale prevăzute în legislația statului pe teritoriul căruia își au reședința membrii familiei sale.

20 În ceea ce privește diferența de tratament între lucrătorii cărora li se aplică articolul 73 alineatul (1) și cei care intră sub incidența sistemului prevăzut la articolul 73 alineatul (2), trebuie să se observe că la articolul 51 din tratat se prevede o coordonare între legislațiile statelor membre și nu o armonizare. Prin urmare, articolul 51 lasă să se mențină diferențele între regimurile de securitate socială a statelor membre și, în consecință, în drepturile persoanelor care lucrează pe aceste teritorii. Diferențele de fond și de procedură între sistemele de securitate socială ale fiecărui stat membru și, prin urmare, în drepturile persoanelor care lucrează pe aceste teritorii, nu intră sub incidența articolului 51 din tratat.

21 Îndeplinirea obiectivului de a asigura lucrătorilor libera circulație în cadrul Comunității, astfel cum este prevăzut la articolele 48-51 din tratat, este, cu toate acestea, facilitată atunci când condițiile de muncă, printre care figurează normele de securitate socială, sunt cât se poate de similare în diferitele state membre. Dimpotrivă, acest obiectiv este compromis iar îndeplinirea sa este îngreunată, în cazul în care diferențele care pot fi evitate în normele de securitate socială sunt introduse de dreptul comunitar. Rezultă că reglementările comunitare în materie de securitate socială, adoptate în temeiul articolului 51 din tratat, trebuie să evite să adauge disparități suplimentare la cele care rezultă deja din lipsa de armonizare a legislațiilor naționale.

22 Articolul 73 din Regulamentul nr. 1408/71 creează, pentru lucrătorii migranți, două sisteme diferite, conform cărora acești lucrători intră sub incidența legislației franceze sau a celei dintr-un alt stat membru. Astfel, acesta adaugă disparități la cele care rezultă din legislațiile naționale și, prin urmare, împiedică îndeplinirea scopurilor enunțate la articolele 48-51 din tratat.

23 Fiind vorba mai precis de aprecierea validității articolului 73 alineatul (2), este necesar să se constate că norma privind egalitatea de tratament interzice nu numai discriminarea evidentă în funcție de naționalitate, ci și toate formele disimulate de discriminare care, prin aplicarea altor criterii de diferențiere, conduc de fapt la același rezultat.

24 Acesta este cazul atunci când criteriul prevăzut la articolul 73 alineatul (2) este utilizat pentru a stabili legislația aplicabilă alocațiilor familiale ale unui lucrător migrant. Cu toate că, în general, legislația franceză aplică același criteriu pentru a stabili dreptul la alocații familiale al unui lucrător francez angajat pe teritoriu francez, acest criteriu nu are în nici un caz aceeași importanță pentru această categorie de lucrători, deoarece problema reședinței membrilor familiei din afara Franței se ridică în mod esențial în privința lucrătorilor migranți. Prin urmare, acest criteriu nu este de natură să asigure egalitatea de tratament prevăzută la articolul 48 din tratat și nu poate, prin urmare, să fie folosit în cadrul coordonării legislațiilor naționale, care este prevăzută la articolul 51 din tratat pentru a promova libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității în conformitate cu articolul 48.

25 Rezultă că articolul 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 nu este valid în măsura în care exclude acordarea de alocații familiale franceze lucrătorilor care intră sub incidența legislației franceze, pentru membrii familiei lor care își au reședința pe teritoriul unui alt stat membru.

26 În ceea ce privește consecințele invalidității articolului 73 alineatul (2), este necesar să se amintească faptul că în Hotărârea sa din 27 februarie 1985 (*Société des produits de maïs SA/Administration des douanes et droits indirects*, 112/83, Rec. 1985, p. 732) Curtea s-a pronunțat deja că, atunci când acest lucru e justificat prin motive imperioase, articolul 174 al doilea paragraf rezervă Curții o atribuție de evaluare pentru a determina concret, în fiecare caz special, efectele unui act cu putere de lege declarat nul care trebuie menținute.

27 Din moment ce Consiliul nu a putut ajunge la o soluție uniformă necesară în temeiul articolului 98 din Regulamentul nr. 1408/71, este necesar să se ia în considerare, în mod excepțional, faptul că Franța, pe o perioadă extinsă, a fost determinată să mențină practici care erau conforme cu dispozițiile din Regulamentul nr. 1408/71, dar care nu aveau bază legală în articolele 48 și 51 din tratat.

28 În aceste condiții, este necesar să se constate că cerințele imperative de certitudine juridică care privesc toate interesele aflate în joc, atât publice cât și private, împiedică, în principiu, contestarea percepției alocațiilor familiale pentru perioade anterioare pronunțării prezentei hotărâri.

29 Într-un astfel de caz, în care Curtea recurge la posibilitatea de a limita efectul în trecut al unei constatări a lipsei de validitate în cadrul articolului 177 din tratat, este de competența acestuia să stabilească dacă o excepție de la această limitare a efectului în timp, conferită hotărârii sale, poate fi prevăzută în favoarea fie a părții care a introdus acțiunea înaintea instanței naționale, fie a oricărei alte persoane care ar fi acționat în mod asemănător înainte de constatarea lipsei de validitate, sau dacă, invers, chiar în cazul persoanelor care au adoptat în timp util inițiative pentru a-și apăra drepturile, o declarație de invaliditate care are efect numai în viitor constituie un remediu corespunzător.

30 În speță, este necesar să se stabilească faptul că invaliditatea constatată a articolului 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate fi invocată în sprijinul revendicărilor referitoare la prestațiile pentru perioade anterioare datei prezentei hotărâri, cu excepția cazului lucrătorilor care, înainte de această dată, au introdus o acțiune în justiție sau au prezentat o revendicare echivalentă.

31 În aceste condiții, nu este necesar să se răspundă celei de-a doua părți din prima întrebare privind menținerea în vigoare a articolului 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 și nici la a doua întrebare privind noțiunea de reședință din articolul 73 alineatul (2) menționat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

32 Cheltuielile efectuate de către Guvernul Republicii Elene, al Republicii Italiene și al Republicii Franceze precum și de către Consiliu și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de către Cour de cassation din Franța, prin ordonanța din 11 ianuarie 1984, declară:

(1) Articolul 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 nu este valid în măsura în care exclude acordarea de alocații familiale franceze lucrătorilor care intră sub incidența legislației franceze, pentru membrii familiei lor care își au reședința pe teritoriul unui alt stat membru.

(2) Invaliditatea constatată a articolului 73 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 nu poate fi invocată în sprijinul revendicărilor referitoare la prestațiile pentru perioade anterioare datei prezentei hotărâri, cu excepția cazului lucrătorilor care, înainte de această dată, au introdus o acțiune în justiție sau au prezentat o revendicare echivalentă.

Mackenzie Stuart
Bosco Koopmans

Everling
Due

Bahlmann
Galmot

Joliet
O'Higgins

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 15 ianuarie 1986.

Grefier
P. Heim

Președinte
A. J. Mackenzie Stuart